

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/874/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

166/2013. (V. 29.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2012. október 29-én előterjesztett **panaszát** a 2013. május 29-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedés történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos postai úton terjesztette elő panaszát a Testületnél egy közlekedési balesettel összefüggésben az alábbi tartalommal.

Az intézkedés alapjául szolgáló baleset 2012. október 23-án, körülbelül 14 óra 20 perckor történt Budapest [...] kerületében, a Gy. utca és a K. utca kereszteződésében. A panaszos a kanyarodást megelőzően kb. 20-25 méterrel az által vezetett gépkocsival (gépkocsi típusa: [...]) balra indexelt. Amikor a tükörbe belenézett, egy közeledő szürke autót látott, azután balra húzódott a kanyarodáshoz, és éppen alászedte balra a kormányt, amikor ismét a tükörbe nézve már hallotta is a mögötte lévő kocs csattanását. Mint utóbb kiderült, a másik jármű egy [...] típusú személygépkocsi volt, amely – vélhetően a sebessége miatt – az ütközést követően továbbhaladt, és a panaszos álló gépkocsijától kb. 50 méterre állt meg. A [...] típusú gépjárművet vezető hölgy az autójából ki sem szállt, hanem azonnal telefonálni kezdett. A

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

panaszos és utasa ezzel ellentétben kiszállt, amennyire a sérült bal első ajtó engedte, és szemrevételezték a keletkezett kárt. Egy közelben álló gépkocsi vezetője lépett oda hozzájuk megkérdezni, hogy minden rendben van-e. A [...] típusú gépjármű felé nézve a panaszos ekkor még mindig azt látta, hogy a vezető bent ül és telefonál, és arra is felfigyelt, hogy a másik jármű körülbelül 7-8 méteres féknyomot hagyott az aszfalton, mielőtt megállt.

Röviddel ezután a helyszínre érkezett egy rendőrautó két rendőrrel, akik közölték, hogy ők járőröznek, de küldenek közlekedéseket a helyszínre. Mielőtt elmentek volna, megkérdezték a panaszostól, hogy használta-e az irányjelzőt, amire a panaszos utasával együtt igennel felelt. A rendőrök a válaszra reagálva megjegyezték, hogy ennek – mármint az index kitételének – majd utánanéznék. Mindeközben a [...] típusú gépjármű vezetője is odament, és a panaszossal együtt, egymás szavába vágva nagyjából elmondták a történeteket a rendőröknek. Azután a rendőrök távoztak. A panaszos megjegyzi, hogy már akkor „mindketten” csodálkoztak azon, hogy a rendőrök nem keresték a baleset másik résztvevőjének az autóját. A panaszos a rendőrök távozását követően felhívta az édesapját, hogy menjen a helyszínre, mivel ő a panaszos által vezetett jármű tulajdonosa.

Körülbelül 25-30 perc múlva megérkezett két másik rendőr, akik megtekintették a panaszos által vezetett gépkocsit, majd néhány kérdést tettek fel (pl.: kitétte-e a panaszos az irányjelzőt? belenézett-e a visszapillantó tükörbe?). A panaszos megítélése szerint a rendőrök eljárása nagyon felületes volt, mást nem is kérdeztek. Ezután a balesetben részes másik sofőrhez léptek, akivel üdvözölték egymást. Ebből a panaszos számára úgy tűnt, ismerősök. A rendőrök a másik sofőrnek is feltettek néhány kérdést, de a panaszos és utasa nem hallotta, hogy miről.

Rövidesen megérkezett egy, a panaszos számára ismeretlen, határozott fellépésű, kissé fölényesen viselkedő fiatalember, aki üdvözölte a balesetet okozó hölgyet, majd ismerősként köszöntötte a rendőröket.

Az eseményeknek ezen a pontján a két rendőr a [...] típusú gépjárművet megnézve közölte a panaszossal és utasával, hogy egyértelműen a panaszos hibázott, mivel a másik kocsit elején szemből nem látható sérülés. Az ismeretlen fiatalember pedig megjegyezte, hogy ő ilyen területen dolgozik, így azt ajánlja, hogy a panaszos ismerje el a vétkességét, mert úgy jobban jár. Erről a panaszost a fiatalember a rendőrökkel egyetemben próbálta meggyőzni, és utaltak arra is, hogy a panaszos ellenkező esetben többszáz ezer forintos (150-200 ezer) büntetésre számíthat. A helyszíni eljárás során ezt követően is többször visszatértek a témához.

Az egyik (szőke hajú) eljáró rendőr ezt követően a baleset mindhárom érintettjének egy kétoldalas nyomtatványt adott át kitöltésre, míg a másik (vörös hajú) rendőr fotózott. Ezt megelőzően némi vita támadt kettejük között arról, hogy ők vagy az érintettek töltsék-e ki ezeket a papírokat, végül az utóbbi megoldás mellett döntöttek. A fotózás befejeztével a két rendőr végképp igazoltnak látta korábbi álláspontját, miszerint csak a panaszos lehet a baleset okozója. Az ezt követő percek az említett papírok kitöltésével teltek. A panaszos megjegyzi – utalva arra, hogy ennek utóbb jelentősége lesz –, hogy a vörös hajú rendőr a rájuk vonatkozó dokumentáció második részét a Skoda csomagtartóján töltötte ki. A papírok elkészültével a két rendőr ismét vitatkozni kezdett, és a szőke hajú rendőr megállapította, hogy nekik kellett volna a papírokat kitölteniük, nézze meg a vörös hajú rendőr, hogy milyen ákombákom jegyzőkönyvek születtek „ezek miatt”.

A rendőrök által kitöltött iratokat, amelyekben egyértelműen őt jelölték meg felelősként – édesapja tanácsára – a panaszos nem írta alá. Ezt észelve a szőke hajú rendőr „megfenyegette” a panaszos édesapját azzal, hogy feljeleníti a hatóság munkájának akadályozása miatt. A panaszos az események hallatán kérte a rendőröket, hogy adják meg nevüket és azonosító számukat, válaszul azonban a szőke hajú rendőr többször határozottan, kiabálva közölte, hogy nem adják meg, ezt korábban is megmondta már, majd a társához fordult, akinek jelezte, hogy már elege van az egészből, és a kezében lévő papírokat összecsapva beült az autóba, és a társának is többször kikiabált, hogy menjenek már. Végül azonban a szőke hajú rendőr mégis hajlandónak mutatkozott arra, hogy azonosítsa magát, és háromszor elhadarta az adatait, hozzátéve, hogy a panaszos és társa jegyezzék meg, mert még egyszer nem mondja el, azonban többszöri kérésre sem volt hajlandó papírt, ceruzát adni. A panaszos végül gyorsan szerzett máshonnan papírt és ceruzát, így sikerült rögzíteni a kért információt, vagyis hogy a két eljáró rendőr S. N. (azonosító száma: 25530) és T. E. (azonosító száma: [...]) volt, akik mindketten a BRFK [...]Kerületi Rendőrkapitányság rendőrei.

A panaszos előadja továbbá, hogy az utasa kénytelen volt a rendőrautó tetején felírni az adatokat, amit látva a szőke hajú rendőr megfenyegette, hogy vegye le a papírt az autóról, mert különben beviszi a rendőrautó rongálása miatt.

A rendőrök a fenti eseményeket követően sietve távoztak, és a másik felet – a panaszos számára furcsa módon – semmiről sem tájékoztatták, csak a panaszossal és utasával foglalkoztak.

A panaszos beadványában az alábbiakat tartotta indokoltnak rögzíteni a történetekkel összefüggésben:

- az eljárás során utóbb kiderült, hogy a helyszínen végül eljáró rendőrök sem „közlekedésiek” voltak, hanem ugyanolyan járőrök, mint akik a balesetet követően megálltak, és azt ígérték, hogy közlekedéseket küldenek;
- a panaszos és utasa furcsállotta, hogy a rendőrök egyáltalán nem foglalkoztak a helyszíni vizsgálat során féknyommal, féktávolsággal, és azzal, hogy a másik autó hogyan került olyan távolra; a panaszos utasa erre rá is kérdezett, amire a rendőröktől távozásuk előtt azt a választ kapta, hogy ők „nem közlekedésiek és nem méregetnek”;
- szintén a panaszos utasa kérdezte meg a vörös hajú rendőrt, hogy a balesetes autók sebességének miért nem tulajdonítanak jelentőséget, hiszen szemmel láthatóan ott van a féknyom a parkoló autó előtt, amire azt a választ kapta, hogy a sebesség relatív;
- a panaszos többször is kért másolatot a felvett adatokról, vagy egyáltalán bármiféle hivatalos papírt a történetekkel, az intézkedéssel kapcsolatban, de azt válaszolták a rendőrök, hogy ők semmilyen papírt nem adnak;
- kifogásolja a panaszos azt is, hogy a rendőrök egyáltalán nem foglalkoztak azzal a ténnyel, amit többször is jeleztek nekik, hogy a panaszos gépkocsija mellett a balesetet követően a balesetben résztvevő másik gépkocsinál jóval nagyobb méretűek is elfértek, amikor jobbról megkerültek;
- többszöri kérdésre sem voltak hajlandóak a rendőrök felvilágosítást adni arra nézve, hogy a baleset közvetlen közelében lévő elágazások kereszteződésnek vagy lehajtónak minősülnek-e;
- feltűnt továbbá a panaszosnak és utasának, valamint édesapjának is, hogy a [...] típusú gépjármű vezetője az intézkedés ideje alatt feltűnően nyugodt volt, mondhatni nemtörődöm magatartást tanúsított;

- a [...] típusú gépjármű vezetője a rendőrök kérésére a jelenlévők füle hallatára úgy nyilatkozott, hogy a panaszos gépkocsija a baleset bekövetkezésekor állt, abban azonban nem biztos, hogy az irányjelző ki volt-e téve vagy sem;
- a két rendőr már távozott, a panaszos, utasa és édesapja a trailerre vártak és még a [...] típusú gépjármű is a helyszínen volt, amikor ismét arra jártak azok a rendőrök, akik először érkeztek a baleset helyszínére, de nem foglalkoztak intézkedéssel; ez alkalommal a [...] típusú gépjármű mellett határozottan lelassítottak, és a vezetővel együtt jelenlévő fiatal emberrel barátságosan üdvözölték egymást;
- a panaszos utal rá: furcsállja, hogy az először kérésre járó rendőr nem kereste a baleset másik résztvevőjét; azon rendőri megfigyelést pedig, miszerint majd utánanéznék az indexelésnek, akár fenyegetésnek is felfoghatta volna, hiszen annak utánanézni nem lehet;
- a panaszos számára nem világos, hogy a végül intézkedő rendőrök, akik szintén nem voltak „közlekedési” az elsőként megérkező járőr vagy a baleset okozójának hívására érkeztek;
- furcsállja továbbá azt is a panaszos, hogy 2012. október 24-én a kerület fő utcáján, a P. úton, az egyik buszmegállóban együtt látta barátságosan beszélgetni az előző nap intézkedő vörös hajú rendőrt a [...] típusú gépjármű vezetőjének barátjával, akinek autója ott parkolt a rendőrségi gépkocsi mellett.

A fentiek alapján a panaszos kifogásolja a rendőri eljárást

- jogszerűségét, mivel az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdésekor nem közölték az azonosító adataikat;
- az eljárás szakszerűségét, mivel az adatok rögzítése felületes volt, és nem felelt meg az irányadó ORFK utasításnak.

A panaszos meglátása szerint az eljárás nem volt részleghajlás nélküli, egyértelműen megállapítható volt, hogy az intézkedő rendőrök és a baleset másik résztvevője jól ismerik egymást. Tekintettel arra, hogy a baleset felelősségének megállapítása a rendőrök által felvett adatok alapján történik, az intézkedés során felmerülő kétségek miatt – álláspontja szerint – az ügyben nem várható pártatlan döntés.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból jelen ügy megítélése szempontjából az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Budapesti Rendőr-főkapitányság XVII. Kerületi Rendőrkapitányságának kapitányságvezetője a Testület megkeresésére adott válaszában azt a tájékoztatást adta, hogy a balesetről Zoltai Ferenc r. főtiszt tett bejelentést a kerületi rendőrkapitányságon, a r. főtiszt azonban a panasz kivizsgálásának időpontjában éves szabadságát töltötte, ezért a Testület megkeresésének 1. pontjában feltett, az elsőként kérésre rendőrök intézkedésére vonatkozó kérdésekre nem tudnak választ adni.

A kapitányságvezető tájékoztatásában előadta azt is, hogy a kivizsgálás során a rendelkezésre álló adatok alapján fegyelmi vagy egyéb eljárásra okot adó körülményt nem állapított meg.

2) A Testület megkeresésére a rendőrség megküldte a Szabó Noémi r. főosztály által 2012. november 26-án, a Testület megkeresésére készített jelentést.

A jelentésben foglaltak szerint a helyszínre első rendőrájárásként nem Szabó Noémi r. törm. érkezett meg, ugyanis az ügyeletnek Zoltai Ferenc r. ftzls. tett bejelentést anyagi káros balesetről, ezt követően küldték őt az intézkedés lefolytatása érdekében a helyszínre. A r. törm. előadása szerint a helyszínre érkezve szolgálati járműjével a balesetben résztvevő Skoda gépjármű mögött állt meg a megkülönböztető fényjelzés bekapcsolásával, majd a járműből kiszállt és a Skoda típusú gépjárműnél lévő személyekhez ment. Ezt követően a napszaknak megfelelően köszönt, bemutatkozott, közölte beosztási helyét, majd kérte, hogy mondják el neki a baleset körülményeit. A tájékoztatást a panaszos egyértelműen megértette, tudomásul vette, azzal kapcsolatban nem kérdezett vissza.

A r. törm. a jelentésben előadta, hogy a balesetben résztvevő részt, okozót és annak utasát, majd később a helyszínre érkező személyek egyikét sem ismerte és jelenleg sem ismeri. A jelentés tartalmazza azt is, hogy a másik félhez a rendőri intézkedés során két férfi is érkezett, akik a baleset bekövetkezésekor nem tartózkodtak a helyszínen, ezért személyazonosságukat nem állapították meg, így az sem derült ki, hogy ők kik voltak és milyen minőségben (rokon, férj, barát) voltak a másik fél társaságában. A másik félhez érkező egyik férfi a jelentést tevő Szabó Noémi r. törm.-t a nyomtatványok kitöltése közben tegezve köszöntötte, amit ő „Jó napot kívánokkal” viszonzott, a r. törm. szerint ezt érthette félre a panaszos úgy, hogy a férfi neki barátja, pedig nem az. Azt, hogy ez a számára ismeretlen férfi miért tegezte le, nem firtatta, nem kérte számon, mivel többek között a nyomtatványok helyes kitöltésével volt elfoglalva, a férfit rendőri intézkedés alá nem vonta, mert nem volt releváns személy a balesetben. Azt, hogy ez a férfi miket mondott a panaszosnak a baleset esetleges következményeiről, nem hallotta.

Arra a Testület által feltett kérdésre, hogy az intézkedő rendőr miről tájékoztatta a panaszost az ellene induló eljárással és a cselekmény lehetséges szankciójával kapcsolatban, a r. törm. azt nyilatkozta, hogy a panaszossal közölte: a panaszos az 1/1975 (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) 31. § (6) bekezdésében szereplő, bekanyarodási szabályok megsértésével okozta a balesetet. Az eljáró rendőr közölte továbbá azt is, hogy ezen szabálysértés miatt a rendőrség részéről kiszabható fix bírság 10.000.-Ft, amelyet postán kell befizetnie a rendőr által adott csekken. Amennyiben ezt a felek elfogadják, úgy még ki kell tölteniük a kék-sárga baleseti bejelentő lapot, majd az intézkedésről kapnak külön-külön egy igazolást. A jelentésben foglaltak szerint ezt a panaszos megértette, azonban ennek ellenére a helyszínen tartózkodó édesapjához fordult, aki lekezelő stílusban azt mondta a lányának, hogy „Te nem ismersz el semmit! Jelentsenek fel!”. Az okozó panaszos közölte az édesapja utasítására, hogy nem ismeri el a szabálysértést. Ezt követően az eljáró rendőr közölte a panaszossal, hogy ez esetben feljelentés készül és ezen feljelentés egy szabálysértési előadóhoz fog kerülni a kerületi rendőrkapitányságon, aki mint szabálysértési hatóság jár majd el az ügyben. Feljelentés esetén az elkövetett szabálysértés miatt kiszabható bírság összege már fix 20.000.- Ft.

A jelentés tartalma szerint ezt követően a szükséges nyomtatványokat Tolmács Edina r. törm. átadta az okozónak, a részesnek és a tanúnak. Szabó Noémi r. törm. hallotta, amint járőrtársa az eljárás résztvevőit figyelmezteti a nyomtatványokon szereplő jogaikra. Járőrvezetőként utasítást adott arra, hogy járőrtársa a részesekkel csak az „Elmondás” részt töltesse ki, a többi adatot nekik, azaz az eljáró rendőröknek kell. A jelentést készítő rendőr állítása szerint ezen járőr társával nem szólalkozott össze, mivel az utasításának eleget tett. Szabó Noémi r. törm. a „Jegyzőkönyv” nyomtatványt töltötte ki, míg járőrtársa fényképfelvételeket készített a helyszínen. Arra még emlékszik, hogy valamelyik részes (azt, hogy pontosan ki, nem tudja megmondani) a „Feljegyzés” nyomtatványon azt a részt is kitöltötte, ami nem rá vonatkozott,

ezt a helyszínen az eljáró rendőrnek ki kellett javítania. A r. törm. ezt szóvá tette Tolmács r. törm.- nek, amit véleménye szerint a panaszos félreérthetett és azt gondolta, hogy vitatkoztak. A r. törm. megerősíti, hogy közte és járőrtársa között a nyomtatványok kitöltésénél nem volt semmilyen nézeteltérés vagy vita. A r. törm. megjegyzi a jelentésben azt is, hogy szőke hajú rendőr számára ismeretlen, az intézkedésnél nem volt jelen, ő maga barna hajú. Elmondása szerint az intézkedés során a panaszos édesapja értetlenkedésével végig nehezítette az intézkedő rendőr eredményes munkáját, azonban ő ennek ellenére megadta a szükséges felvilágosítást. Az okozó édesapja az intézkedés során többször kijelentette, hogy úgysem ismernek el semmit a baleset okozásából és a rendőri intézkedéssel szemben is panasszal fognak élni, amire a r. törm. közölte, hogy a Bp. XIII. ker. Teve utca 4-6. szám alatt tehetnek panaszt.

A rendőri intézkedés lezárultával a r. törm. a részeseket megkérdezte arról, hogy az intézkedéssel kapcsolatban van-e kérdésük, amit mindenki megértett és nem tett fel kérdést. Az okozó édesapja arrogánsan utasította lányát (a panaszost), hogy „írd fel a nevüket, számukat”, majd kezével ingerülten az intézkedő rendőrök irányába legyintett. A r. törm. állítása szerint nevét, jelvéyszámát és beosztási helyét háromszor mondta el, de azt a panaszosnak és a vele lévő személyeknek nem sikerült rögzíteniük. Ezt követően közölte a panaszossal, hogy ha nem érti, amit mond, akkor olvassa le nevét a mellényén elhelyezett névtábláról, a jelvéyszámát pedig jelvényéről. A jobb láthatóság miatt ujjával mutatta a panaszosnak, hogy hol találja a számára szükséges információkat és jelvényét is feljebb emelte. Az adatok rögzítésére tollat kérték tőle, amire közölte (és nem kiabálta), hogy nem ad, illetve, hogy a XXI. században vannak rögzítésre alkalmas más eszközök, például a náluk lévő mobiltelefon készülékek, azzal is készíthettek volna felvételt.

Végül az azonosítószámot a panaszos utasa tollal írta fel oly módon, hogy a papírdarabot a szolgálati jármű bal oldali „B” oszlopára rakta, amire a r. törm. közölte vele, hogy ez nem asztal és a szolgálati jármű esetleges károkozásának elkerülése érdekében kérte, hogy ne azon írjon, amely felszólításnak a panaszos utasa eleget tett. A rendőri intézkedést a r. törm. ezt követően befejezte, illetve a panaszos édesapja által tanúsított szándékos értetlenkedés miatt befejezettnek tekintette, ezért beszállt a szolgálati autóba és járőrtársát is erre utasította, aki a szükséges felvilágosítás megadása után ennek eleget tett.

Arra a Testület által feltett kérdésre, hogy miről oktatta ki a „szőke hajú” rendőr a panaszos utasát akkor, amikor a papírokat a szolgálati gépkocsin írva kívánta kitölteni a r. törm. azt a választ adta, hogy az azonosítóját a panaszos utasa az előzőek szerint rögzítette, nem volt semmilyen kioktatás a részéről, csak határozott kérdés. Azon panaszosi állításra, miszerint többszöri kérdésre sem voltak az eljáró rendőrök felvilágosítást adni arra vonatkozóan, hogy a baleset közelében lévő elágazások kereszteződésnek vagy leágazásnak minősülnek-e, az intézkedő rendőr a jelentésében azt a választ adta, hogy a panaszos és édesapja az intézkedés során végig a baleset helyszínéről, mint kereszteződésről beszéltek. Az intézkedő rendőr közölte velük, hogy megítélése szerint az általuk megjelölt helyszín nem kereszteződés, hanem lehajtó, de azt is közölte, hogy ez a felelősség megállapítása szempontjából nem releváns, hozzátéve, hogy a szabálysértési előadó az általa megállapított tényeket – így például a kereszteződés-lehajtó kérdésköre – a későbbiekben még felülbíráhatja és ennek módosításával hozhatja meg a szabálysértési hatóság a határozatát.

A jelentésben kiemeli továbbá a r. törm., hogy a balesetben részes felekkel a korábban tanultaknak, az ide vonatkozó érvényes jogszabályoknak megfelelően, végig tisztelettel, jogszzerűen, pártatlanul, részrehajlás nélkül, a rendőrség etikai kódexét szem előtt tartva,

arányosan intézkedett. Megjegyzi továbbá azt is, hogy a panaszos által sérelmezett „kioktató”, jogszerűtlen magatartást, viselkedést nem tanúsított, egyéb személyt sértő kijelentést nem tett, ezek a panaszos, illetve az édesapja által személye ellen irányuló rosszindulatú kijelentések.

Ezt követően a r. törm. ismételten megerősíti, hogy a balesetben részes felek és a velük lévő személyek egyikét sem ismeri és nem is ismerte. Hozzáteszi azt is, hogy a panaszos édesapja a balesetet követően később érkezett a helyszínre és ő az, aki arroganciájával részben akadályozta, feltartotta a jogszerű intézkedést, „minden lehető magatartásával próbálta az igazukat rám erőltetni és az intézkedést így befolyásolni”. A r. törm. a Testület kivizsgálását azért is kéri, mert a megkeresésben írt negatív, kioktató, jogszerűtlen, aránytalan rendőri intézkedés távol áll tőle és azokat csak a személyét sértő, durva rágalmaknak érzi, amelyek álláspontja szerint a baleset okozásáért felelős személy kilétének megállapításáról vonják el a hatóság figyelmét.

3) A rendőrség megküldte továbbá a másik intézkedő rendőr, Tolmács Edina r. törm. által 2012. november 27-én készített jelentést.

A r. törm. jelentésében a helyszínre érkezés körülményeiről, az ott történekről, az általuk foganatosított rendőri intézkedésről, a panaszos és édesapja által tanúsított magatartásról a Szabó Noémi r. törm. által előadottakkal egyezően számol be.

A r. törm. a jelentésben továbbá úgy nyilatkozik, hogy a baleset okozójával, a panaszossal Szabó r. törm. a jelenlétében közölte, hogy „az általa elkövetett szabálysértés, amely miatt a baleset bekövetkezett, az a bekanyarodási szabályok megsértése, melyet a részünkről kötelezően kiszabható fix helyszíni bírság, 10.000.- forinttal tud szankcionálni”. Ezenkívül Szabó r. törm. tájékoztatta a panaszost a helyszíni bírság befizetésével kapcsolatos szabályokról, lehetőségekről.

A panaszos által hivatkozott, a rendőrök között felmerült konfliktusra vonatkozóan akként nyilatkozik, hogy az intézkedést vezető r. törm.-mel konfliktus, vita nem alakult ki, mindketten végezték feladatukat, a jogszerű és szakszerű intézkedésnek megfelelően, annak céljából.

A r. törm. a járőrtársával egyezően a jelentésben előadta, hogy a balesetben résztvevő részt, okozót és annak utasát, majd később a helyszínre érkező személyek egyikét sem ismerte és jelenleg sem ismeri.

A r. törm. előadja azt is, hogy a panaszos és az édesapja a rendőri intézkedésbe többször beleszólt, több alkalommal az intézkedő rendőrök szavába vágta, amivel nehezítették, hátráltatták a helyszíni intézkedéseket, valamint a baleset okozójával való kommunikációt is. Ettől függetlenül a r. törm. jelentése szerint a járőrvezető a felek részére a szükséges felvilágosítást megadta, illetve a panaszos édesapjával közölte, hogy tehet panaszt az intézkedés ellen, mivel az több alkalommal kijelentette, hogy panasszal kíván élni. A r. törm. azt is megjegyezte, hogy a panaszos édesapja több alkalommal beszélt valakivel mobiltelefonon, egy alkalommal közölte a jelentést tevő rendőrrel, hogy egy kollégájukkal beszélt, aki azt mondta neki, hogy a rendőrök szakszerűtlenül intézkednek, ezért írja fel nevüket és számukat.

A r. törm a jelentésben előadja továbbá azt is, hogy a rendőri intézkedés befejezésekor többszöri megkérdezés ellenére egyik fél sem tett fel kérdést az intézkedő rendőröknek, amiből arra következtetett, hogy mindenki mindent megértett az intézkedéssel kapcsolatban.

Amikor a szolgálati gépjármű felé indult, látta, hogy a panaszos édesapja ismét telefonál valakivel (azt nem hallotta, hogy mit) és a telefonálás közben hangosan kiabálta a lányának, hogy „Írd fel a nevüket és a számukat!”. A kérdésnek megfelelően többször közölte ő is és Szabó r. törm. is a nevét, jelvéyszámát, illetve beosztási helyét, de azt a jelenlévő felek nem tudták rögzíteni. A baleset okozója Szabó r. törm.-től tollat kért, amire ő közölte, hogy nem ad, rögzítsék azt más módon, ha nincs tolluk. A r. törm. a jelentésben előadja azt is, hogy azon panaszosi állítás, amely szerint a járőrvezető több alkalommal azt mondta, hogy nem adja meg a nevét, illetve jelvéyszámát nem igaz. A kért adatokat a panaszos utasa írta fel, de hogy milyen módon, azt a r. törm. nem tudja. Ezt követően a rendőri intézkedést befejezettnek tekintették, majd távoztak a baleset helyszínéről.

Arra a Testület által feltett kérdésre, hogy miről oktatta ki a „szőke hajú” rendőr a panaszos utasát akkor, amikor a papírokat a szolgálati gépkocsin írva kívánta kitölteni, a jelentést készítő r. törm. nem tudott válaszolni. A r. törm. a másik intézkedő rendőr nyilatkozatához hasonlóan előadta azt is, hogy az intézkedés során több alkalommal közölte mindkét intézkedő rendőr, hogy a baleset helyszíne véleményük szerint nem minősül útkereszteződésnek, de ezzel az okozó édesapja nem értett egyet, „folyamatosan hajtotta a maga igazát”. Nyilatkozata szerint természetesen mindketten tájékoztatták a feleket arról is, hogy a szabálysértési előadó az általuk megállapított tényeket a későbbiekben még felülbíráhatja és ennek módosításával hozhatja meg a szabálysértési hatóság a határozatát.

4) A rendőrség által megküldött iratok között található továbbá a BRFK XVII. Ker. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztálya által a baleset napján, 2012. október 23-án felvett, közúti közlekedési baleset helyszínének meg szemléléséről szóló gépelt jegyzőkönyv. A jegyzőkönyv tanúsága szerint a balesetet Zoltai Ferenc r. fizls. jelentette be, a helyszínt Szabó Noémi r. törm. biztosította, a jegyzőkönyvet Szabó Noémi és Tolmács Edina r. törm.-ek készítették. A baleset bekövetkezési körülményeinek leírása alapján a „KRP-819 frsz-ú jármű, közlekedett Bp. XVII. ker. Gyökér utcában Ferihegyi út irányából. Balra nagy ívben akart kanyarodni Gyökér u. 18. szám elé. A GRT-227 frsz-ú jármű fenti jármű után közlekedett. Az előtte közlekedő KRP- 819 frsz-ú jármű lelassított, előzését ezért megkezdte, mivel az nem irányjelzett. A járművek sérüléseiről arra lehet következtetni, hogy a KRP-819 frsz-ú jármű vezetője a kanyarodás megkezdése előtt nem győződött meg arról, hogy előzését már megkezdtek.” A jegyzőkönyvben a „Vétlen” adatainál B. K. A., az „Okozónál” pedig a panaszos adatai szerepelnek.

A jegyzőkönyv rögzíti továbbá, hogy személyi sérülés nem történt, illetőleg a balesettel érintett járművek adatait is tartalmazza. A jegyzőkönyv a helyszínen történt változásokat illetően azt is rögzíti, hogy a másik járművet vezető B. K. A. az ütközés után az általa vezetett járművel kb. 25-30 méterrel arrébb állt a Földműves utca és a Gyökér utca kereszteződésben. A jegyzőkönyv tartalma szerint féknyom a helyszínen nem található, a járművek sérüléseiből egyértelműen kiderült, hogy a panaszos a bekanyarodás előtt nem győződött meg arról, hogy balról a járművének előzését, vagy kikerülését már a másik jármű vezetője, B. K. A. megkezdte. A panaszos által vezetett jármű bal első sárvédője, lökhárítója sérült, a másik járműnek pedig a jobb első sárvédője sérült, mindkét gépjármű az első sárvédőtől sérült, tehát az ütközéskor a két jármű egymás mellett volt. Az anyagi kár mindkét esetben megállapítás alatt.

A helyszínen az eljárással kapcsolatos intézkedések között szerepel fényképfelvétel és helyszínrajz készítése a helyszín állapotának felmérése során, a jelenlévők személyes meghallgatása, az általuk elmondottak rögzítése írásban, alkoholteszt alkalmazása (mindkét félnél negatív), a balesetben részesek és járműveik ellenőrzése a körözési nyilvántartásban (az ügyeleten keresztül megtörtént, a körözésben a részesek és a járművek nem szerepeltek, továbbá a vezetők eltiltás alatt sem álltak). Egyéb intézkedések között az ügyelet EDR rádióon keresztüli értesítését rögzíti az irat.

A nyomtatvány azon kérdésére, hogy ki és milyen közlekedési vagy más szabályt segett meg, illetve milyen magatartással valósította meg a helyszíni eljárás alapját képező cselekményt, a jegyzőkönyvet készítő rendőrök a panaszost jelölték meg a KRESZ 31. § (6) bekezdésének megsértésére hivatkozással. Ezen jegyzőkönyvet egyébként a baleset részesei nem írták alá.

A rendőrség mellékelte továbbá e jegyzőkönyvnek a helyszínen kitöltött, kézzel írott változatát is, amelyet feltehetően Szabó Noémi r. törm. töltött ki és amelynek tartalma a gépelt változatával azonos. A jegyzőkönyvön szerepel az is, hogy annak aláírását a panaszos megtagadta, B. K. A. azonban aláírta.

5) A rendőrség mellékelte a BRFK XVII. Ker. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztálya által kiállított, feltételezett okozó meghallgatásról szóló, a panaszos által kézírással kitöltött Feljegyzés formanyomtatványt. A balesetet illetően a panaszos akként nyilatkozott, hogy balra kívánt kanyarodni, ennek érdekében indexelt és le is lassított (majdnem álló helyzetben volt), majd 60-70 km/h-val egy autó nekiment, a balesetért a felelősséget nem ismeri el. Nyilatkozatát kiegészíti azzal, hogy amennyiben a baleset másik résztvevőjének nyilatkozatát elfogadnák, miszerint a panaszos autójával állt, akkor nem lehetett ő az, aki nekiment a másik járműnek. A panaszos előadta azt is, hogy a baleset másik résztvevője a panaszosnak, édesapjának és másoknak is úgy nyilatkozott, hogy ő ott állt meg, ahol a rendőrség az intézkedéskor találta. A panaszos álláspontja szerint a baleset másik résztvevője a megengedettnél gyorsabban haladt, ezért a panaszos hiányolja a főkút rendőrség által történő megállapítását. A panaszos hozzáteszi azt is, hogy a baleset kereszteződésben történt, a balesetet követően kocsija a helyszínen maradt, az utca forgalma kényelmesen elfért mellette.

A rendőrség mellékelte ugyanezen Feljegyzés azonos tartalmú gépelt változatát is.

6) A rendőrség mellékelte a baleset másik résztvevője, B. K. A. által kézírással kitöltött, illetőleg begépelt Feljegyzés formanyomtatványt is. B. K. A. nyilatkozatában előadta, hogy a Férihegyi útról kanyarodott a Gyökér utcába, ahol a Gyökér utca 18. előtti, Földműves utcai kereszteződésben megállt az előtte közlekedő Skoda személygépkocsi, amelyen irányjelzést nem használtak. A megállt gépkocsi szabályos előzésébe kezdett, és amikor melléért, a Skoda vezetője hirtelen ráhúzta a kormányt. Ezt követően megpróbálta elkerülni az ütközést, ezért a gépkocsit a bal padka felé irányította (bal első kerék sérült). Az ütközést nem sikerült elkerülni, a balesetért való felelősséget B. K. A. nem ismeri el, az anyagi kárra vonatkozóan nem tudott nyilatkozni, személyi sérülést nem szenvedett.

7) A panaszos utasa, B. Z. A. által tett nyilatkozatokat a meghallgatott személy elmondásáról szóló jegyzőkönyvben rögzítették, a többiekéhez hasonlóan a rendőrség által mellékelte kézírásos és géppel írt változat tanúsága szerint.

A panaszos utasa úgy nyilatkozott, hogy lassan, kb. 20-30 km/h-val akartak balra kanyarodni, amikor nagy csattanást éreztek. Amikor a csattanás után a műszerfalra nézett, látta, hogy az index ki volt rakva balra. Ezt követően rakták ki az elakadásjelzőt. A balesetet álláspontja szerint egyértelműen a másik fél okozta, amely jobbról kényelmesen elfért volna, hiszen a balesetet követően több autó is elhaladt mellettük. B. Z. A. nyilatkozatában megjegyezte továbbá azt is, hogy a baleset egy kereszteződésben történt, ahol tudomása szerint nem szabad előzni. A másik autó kb. 50 méterrel arrébb állt meg, kb. 8 méteres féknyom volt látható ott, ahol a másik autó leparkolt.

A rendőrség szintén mellékelte a balesetről készült helyszínvázlatot és a helyszínen készített fényképfelvételeket, amelyek vizsgálatától a Testület hatáskörének hiányára tekintettel eltekint.

8) Az iratok tanúsága szerint a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság 01817/1236-1/2012. szabs. ügyszámon a közúti közlekedés rendjének megzavarása miatt szabálysértési eljárást folytatott le, amelynek keretében B. K. A.-t 2012. november 19-én, mint szabálysértési eljárás alá vont személyt meghallgatták. A meghallgatásról szóló jegyzőkönyvben foglaltak szerint B. K. A. a balesetet illetően a fentebb ismertetett feljegyzésben foglalt nyilatkozatával egyező vallomást tett, előadta továbbá azt is, hogy a helyszínen megpróbált megegyezni, de mivel a nem jutottak dűlőre a felelősség kérdésében, párja, akit telefonon tájékoztatott a történetéről, kihívta a rendőrséget. A helyszínrajzot a valóságnak megfelelőnek fogadta el, és ismételten előadta, hogy a panaszos irányjelzőt nem használt és álló helyzetben volt, amikor ő az előzést megkezdte.

9) A rendőrség mellékelte a panaszos meghallgatásáról szintén 2012. november 19-én felvett jegyzőkönyvet. A panaszos a balesetet illetően a fentebb ismertetett feljegyzésben foglalt nyilatkozatával egyező vallomást tett, az elé tárt helyszínvázlatot a valóságnak megfelelőnek tartotta, a szabálysértés elkövetését azonban továbbra sem ismerte el.

B. K. A. a panaszos vallomását észrevételezte, amelyben előadta, hogy az események nem úgy történtek, ahogyan azt a panaszos elmondta, mivel a panaszos indexet nem használt, autója mellett a többi parkoló autó miatt nem lehetett volna elférni, illetőleg ő a helyszínt nem hagyta el, hanem az általa vezetett autó útpadkának csapódott, majd annak érdekében, hogy ne akadályozza a forgalmat, az úttest másik oldalán állt meg.

A panaszos ezen észrevételre reagálva elmondta, hogy B. K. A. vallomása nem felel meg a valóságnak, mivel ő az irányjelzőt működtette, arról pedig, hogy autója mellett más gépjárművek is elfértek volna, telefonjával fényképfelvételt készített.

10) Ugyanezen a napon tanúként meghallgatták B. Z. A.-t is, aki ismételten a 8) pontban részletezett tartalmú vallomást tett. Előadta továbbá, hogy a másik hölgy közölte velük, hogy kihívta a rendőröket, a panaszos megkérdezte tőle, hogy van-e baleseti bejelentőlapja, mire a hölgy közölte, hogy azt nem írja alá. Állítása szerint azon a részen, ahol a baleset történt, nem parkoltak autók, a rendőri intézkedés során mindvégig az út közepén álló autót mindkét oldalról meg tudták kerülni a gépjárművek.

A tanú vallomására vonatkozó észrevételében B. K. A. előadta, hogy a panaszos irányjelzőt nem használt, illetőleg, hogy a szóban forgó utca nem háromsávós út, emellett a parkoló autóktól sem lehet jobbról előzni. Nyilatkozata szerint ijedtsége miatt nem szállt ki rögtön, mivel ez volt az első balesete, ezt követően pedig nem tudtak megegyezni a panaszossal a

felelősség kérdésében, ezért visszament gépkocsijához, ahol felhívta párját, aki értesítette a rendőrséget.

A panaszos B. Z. A. tanú vallomását a valóságnak megfelelőnek fogadta el, annyival kiegészítve azt, hogy a helyszínre elsőként kiérkező két rendőr azt mondta, hogy küldik a közlekedésieket.

11) A rendőrség mellékelte a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság, mint Szabálysértési hatóság közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés elkövetése ügyében meghozott határozatát. A hatóság a 2012. november 23-án hozott határozatával mind B. K. A.-t, mind a panaszost a közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés miatt 70.000.- Ft pénzbírsággal sújtotta, illetőleg két hónap időtartamra a járművezetéstől eltiltotta. Tekintettel arra, hogy a Testületnek nincs hatásköre a szabálysértési hatóság eljárásának vizsgálatára, a hatóság döntésének lényegén túl a Testület a határozat tartalmának részletes ismertetésétől eltekint.

A határozatban foglaltak szerint a hatóság arra a megállapításra jutott, hogy B. K. A. az általa vezetett gépkocsival a tenispályához balra nagyívben bekanyarodni szándékozó személygépkocsi előzését szabálytalanul útkereszteződésben végezte, ezzel megvalósítva a KRESZ 34. § (8) bekezdésébe ütköző és a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdése szerint minősülő szabálysértést, amely KRESZ szabály szerint tilos előzni útkereszteződésben és közvetlenül útkereszteződés előtt (kivéve négy, jelen ügyre nem vonatkozó esetben). A szabálysértési hatóság továbbá megállapította azt is, hogy a panaszos a balra nagyívben történő kanyarodási manővere előtt nem győződött meg kellőképpen arról, hogy gépjárműve előzését bal oldali irányból másik jármű megkezdte-e, tekintettel arra, hogy a kanyarodás megkezdése előtt a gépkocsi visszapillantó tükrében már nem látta a mögötte közlekedő szürke személygépkocsit, ezzel megvalósítva a KRESZ 31. § (6) bekezdésébe ütköző és a Szabs. tv. 219. § (1) bekezdése szerint minősülő szabálysértést, amely KRESZ szabály szerint a balra bekanyarodó jármű vezetője párhuzamos közlekedésre nem alkalmas úton a bekanyarodást akkor hajthatja végre, ha meggyőződött arról is, hogy balról járművének előzését vagy kikerülését másik jármű nem kezdte meg.

III.

A panaszos panaszbeadványában kifogásolta a rendőri eljárás jogszerűségét, mivel az intézkedő rendőrök az intézkedés megkezdésekor nem közölték az azonosító adataikat, illetőleg az eljárás szakszerűségét, mivel az adatok rögzítése felületes volt, és nem felelt meg az irányadó ORFK utasításnak. A panaszos ezenkívül kifogásolta az azonosító adatok intézkedés befejezésekor történő megadása során tanúsított rendőri magatartást (hangnemet). A panaszos meglátása szerint az eljárás nem volt részrehajlásmentes, egyértelműen megállapítható volt, hogy az intézkedő rendőrök és a baleset másik résztvevője, illetve annak ismerőse jól ismerik egymást. Tekintettel arra, hogy a baleset felelősségének megállapítása a rendőrök által felvett adatok alapján történik, az intézkedés során felmerülő kétségek miatt – álláspontja szerint – az ügyben nem várható pártatlan döntés.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok ismeretében – az intézkedés idején hatályos jogszabályi rendelkezéseket alapul véve – a Testület vizsgálata tárgyává tette a panaszosnak nyújtott rendőri tájékoztatás elégséges voltát, valamint azt, hogy a rendőrök megsértették-e a részrehajlás-mentes eljárás követelményét. A

Testület állásfoglalásában továbbá kitért az eljárás szakszerűtlenségére vonatkozó panaszosi kifogásra is.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz, valamint a II. cikkben foglalt emberi méltósághoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a balesetet követő helyszíneléssel kapcsolatban felmerült panaszosi kifogások sérelmét vizsgálta.

Ezzel összefüggésben mindenekelőtt azt értékelte, hogy hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A panaszos több ponton kifogásolta a baleset helyszínén eljáró rendőrök intézkedését, vitatva, hogy a helyszínre másodszorra érkező rendőrök sem voltak „közlekedésiek”, illetőleg előadta azt is, hogy az intézkedő rendőrök a féknyomok felvételével, a féktávolság mérésével nem foglalkoztak, a balesettel érintett gépjárművek sebességének nem tulajdonítottak jelentőséget, általános panaszként pedig megjegyezte azt is, hogy az adatrögzítés felületes volt és nem felelt meg az irányadó ORFK utasításnak.

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 11. § (1) bekezdése alapján a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A Szolgálati Szabályzat 12. § (1) bekezdése alapján közlekedési baleset helyszínén a rendőr a hatáskörébe nem tartozó ügyekben a helyszín megtekintése vagy a szemle lefolytatása érdekében az ügyeletet értesíti. A baleseti helyszínelő kiérkezéséig a rendőr gondoskodik az elsődleges intézkedések megtételére – különös tekintettel az elsősegélynyújtásra, értesítés adásra, helyszínbiztosításra, tanúkutatásra, adatgyűjtésre, kárelhárításra, a forgalom folyamatosságának biztosítására –, a kiérkezést követően segíti a baleseti helyszínelő munkáját, elvégzi a rábízott feladatokat, különös tekintettel a forgalomirányításra, valamint a helyszínfelmérésre.

A Szabs. tv. 38. § (2) bekezdése alapján a törvény által a hatáskörébe utalt szabálysértés miatt a szabálysértési hatóság jogkörében a rendőrkapitányság vagy az egyes feladatok ellátására létrehozott rendőri szerv, illetve a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerve jár el.

A Szabs. tv. 39. § (1) bekezdése alapján a rendőrség a Szabs. tv.-ben meghatározott feltételek esetén bármely szabálysértés miatt kiszabhat helyszíni bírságot.

A Szabs. tv. 99. § (1) bekezdése alapján helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának van helye. A Szabs. tv. 78. § (1)

bekezdése alapján a szabálysértési eljárás feljelentés, vagy a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hivatali hatáskörében szerzett tudomása, illetve a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi észlelés alapján indul meg.

A közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő rendőri eljárás szabályairól szóló 60/2010. (OT 34.) ORFK utasítás (a továbbiakban: ORFK utasítás) a balesetek miatti eljárások rendje körében szabályozott elsődleges intézkedéseket az alábbiak szerint szabályozza.

24. A bejelentést követően a lehető legrövidebb időn belül ki kell vonulni a helyszínre, és meg kell kezdeni a körülmények tisztázását.

25. A körülmények tisztázása során a helyszíni eljárást gyorsan, pontosan, szakszerűen, rekonstruálhatóan és hitelesen kell lefolytatni.

26. A helyszínre érkezést követően a Rendőrségről szóló törvény (a továbbiakban: Rtv.) alapján felvilágosítás kérés keretében tájékozódni kell a következőkről:

a) hol, mikor, hogyan, miért történt a baleset,

b) kik a résztvevői és milyen minőségben (járművezető, utas, gyalogos stb.),

c) a sérült (elhunyt) személyek száma, a sérülés mértéke,

d) mely járművekkel vettek részt az eseményben,

e) a helyszínen történt-e valamilyen változás vagy változtatás, amennyiben történt, mi változott, mit változtattak meg, és azt ki, mikor és milyen okból tette.

27. Az összegyűjtött elsődleges adatokat értékelni kell abból a szempontból, hogy felmerül-e bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja, illetve történt-e rendkívüli halál. Amennyiben ezek közül valamelyik felmerül, úgy a helyszíni eljárást a baleset jogi minőségének megfelelően a büntetőeljárás, a szabálysértési eljárás, illetve a közigazgatási hatósági eljárás szabályai alapján kell lefolytatnia a helyszínelőnek, illetve a bizottságnak.

30. Amennyiben a balesettel összefüggésben szabálysértés gyanúja merül fel, úgy – az utasítás 31. pontjában foglalt esetet kivéve – a helyszínen tett megállapításokról jegyzőkönyvet kell felvenni. A helyszín állapotát helyszínvázlaton, továbbá az Rtv.-nek a kép- és hangfelvétel készítésre vonatkozó szabályaira figyelemmel képfelvételekkel rögzíti (sic!).

31. Figyelmeztetést alkalmazni vagy helyszíni bírságot kiszabni – jogszabályi feltételek teljesülése esetén is – csak abban az esetben lehet, ha a baleset személysérülést nem eredményezett, és közlekedési vagy közlekedés körében elkövetett más bűncselekmény gyanúja nem merült fel.

A Testület hatáskörét az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szabályozza, miszerint: akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

A Testület mindenekelőtt tehát azt vizsgálta, hogy fenti jogszabályok összevetése alapján rendelkezik-e hatáskörrel a panaszosnak a balesetet követő helyszíneléssel kapcsolatban felmerült panaszainak vizsgálatára.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A

Testület töretlen gyakorlata szerint a 11.§ (1) bekezdése olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül tehát vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális jogorvoslat, amely az általa állított és sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas.

A Testület e körben felhívja a figyelmet a helyszíni bírság kiszabásának különös eljárásjogi helyzetére, a fent ismertetett jogszabályokból ugyanis azt a következtetést kell levonni, hogy eljárásjogi szempontból a helyszíni bírság kiszabása nem része a szabálysértési eljárásnak, mivel a szabálysértési eljárás csak a helyszíni bírság kiszabásának elmaradását és feljelentés megtételét követően indul meg. Ebből következően a szabálysértési eljárásban igénybe vehető jogorvoslatok bizonyosan nem elérhetők azon valós vagy vélt „eljárási” szabálysértések vonatkozásában, amelyeket a rendőr a helyszíni bírság kiszabása előtt követ el. (Megjegyzendő, hogy az ezen értelmezésből fakadó hatáskör nem terjed ki a szabálysértési bírság kiszabásának vagy mértékének vizsgálatára, hiszen azzal kapcsolatban van sajátlagos jogorvoslat, mégpedig éppen a bírság elfogadásának elutasítása, amelynek eredményeként megnyílik a szabálysértési eljárás.)

Erre tekintettel a Testület az Rtv. 11. §-ban foglalt általános törvényességi követelmény szempontjából vizsgálhatónak látta a panaszos fentebb ismertetett kifogásait.

a) A Testület azon panaszosi kifogással kapcsolatban, miszerint a másodszorra kikerkező rendőrök nem voltak „közlekedésiek” az alábbi megállapításra jutott.

Az ORFK utasítás az alábbiak szerint rendelkezik:

14. Amennyiben a baleset feltételezett okozója magatartásával bűncselekményt valósít meg, vagy a baleset személysérülést eredményez, illetve rendkívüli halált okoz, úgy a helyszíni eljárást a rendőri szervben belüli feladatmegosztásnak megfelelő szervezeti egység, szervezeti elem állományához tartozó helyszínelőnek kell végrehajtania.

15. Az utasítás 14. pontja alá nem tartozó közlekedési baleset esetén a helyszíni eljárást a közlekedésrendészeti szervezeti egységek, szervezeti elemek egyenruhás közterületi szolgálatot teljesítő állományának, lehetőleg helyszínelőnek kell végrehajtania.

16. Az alábbi feltételek együttes fennállása esetén a rendőri szerv vezetőjének vagy a szerv ügyeletének egyedi döntése alapján a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendőri szerv közlekedésrendészeti szervezeti egységek, szervezeti elemek egyenruhás közterületi szolgálatot teljesítő állományán túlmenően más egyenruhás közterületi szolgálatot ellátó állománya is eljárhat, ha

a) a közlekedési baleset kizárólag dologi kárt eredményezett,

b) a cselekmény szabálysértésnek minősül vagy az utasítás 32. pontja szerinti eset alkalmazása merült fel,

c) a kivételesen nagy szolgálati leterheltségből fakadó intézkedési késedelem elkerülése érdekében ez szükséges.

17. Amennyiben a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendőrkapitányságon nincs rendszeresített közlekedésrendészeti egyenruhás közterületi állomány, úgy azon balesetnél, amelyre az utasítás 16. pont a) és b) alpontjai szerinti feltételek együttesen teljesülnek, a rendőrkapitányság más egyenruhás közterületi szolgálatot ellátó állománya is eljárhat.

33. A baleset miatt szükséges szemlét bizottságnak kell végrehajtania:

- a) ha a baleset maradandó fogyatékoságot, tömegszerencsétlenséget vagy halált okozott,
- b) olyan, a Btk. által három évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetéssel fenyegetett bűncselekmény gyanúja esetén, amelynek tettese ismeretlen,
- c) olyan, a törvény által egyévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetéssel fenyegetett bűncselekmény gyanúja esetén, amelynek tettese ismeretlen,
- d) ha, az előjáró – a baleset jelentőségére, az elvégzendő feladat mértékére vagy összetettségére tekintettel – erre utasítást ad.

A hatáskörrel és illetékességgel rendelkező BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság – a honlapján ismertett adatok, illetőleg telefonos megkeresés során nyújtott tájékoztatás alapján – nem rendelkezik külön közlekedésrendészeti szervezeti egységgel.

Tekintettel arra, hogy a panaszost érintő baleset az ORFK utasítás 17. pontjában foglalt feltételeknek megfelel, és a 33. pontban foglaltak közül egyik eset sem valósult meg, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a másodszorra kiérkező rendőrök – annak ellenére, hogy nem a közlekedésrendészeti állományhoz tartoznak – jogosultak voltak eljárni a panaszost érintő baleset helyszínelése során.

Ebből következően ezen panasszal összefüggésben a Testület megállapította, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga.

b) A panaszos kifogásolta továbbá azt is, hogy az intézkedő rendőrök a féknyomok felvételével, a féktávolság mérésével nem foglalkoztak, a balesettel érintett gépjárművek sebességének nem tulajdonítottak jelentőséget.

Az ORFK utasítás 43. pontjában részletesen meghatározza a helyszínrre vonatkozóan rögzítendő adatokat és jellemzőket, amely – többek között – előírja a következő adatok felvételét: a baleset helyének pontos megnevezését és megjelölését, az alkalmazandó közlekedési szabályok szerinti besorolását, az időjárási, látási, forgalmi és útviszonyokat, a látást, láthatóságot, észlelést, észlelhetőséget befolyásoló körülményeket, a járművek, forgalom technikai eszközök és egyéb tárgyak elhelyezkedését, a járműveken (tárgyakon), személyeken és a közlekedési pályán feltalált nyomokat, elváltozásokat, azok helyét, méretét (kiterjedését), egyéb jellemzőjét stb.

A helyszíni eljárás végrehajtásának szabályai között szerepel továbbá, hogy:

46. A helyszíni eljárás során fel kell kutatni a helyszínen lévő nyomokat, elváltozásokat, rongálódásokat és anyagmaradványokat, ennek során tisztázni kell a feltalált nyomok, anyagmaradványok, elváltozások keletkezésének körülményeit, illetve ezeknek a baleseti összképbe való illeszkedését, kiemelt jelentőséget tulajdonítva a baleset (ütközés, elütés, felborulás, pályaelhagyás) bekövetkezésének és folyamatának körülményeire (pontos helyére, a járművek helyzetére és mozgására) közvetlenül utaló nyomok, anyagmaradványok, elváltozások rögzítésére.

Az ORFK utasítás az érintettek, a tanúk meghallgatása cím alatt, a 95. pontban előírja, hogy „a meghallgatás során tisztázni kell mindazon körülményeket, amelyek a történeti és törvényi tényállás megállapítása szempontjából jelentőséggel bírnak, így különösen az alábbiakat:

[...]

- ca) időjárási, látási, forgalmi és útviszonyokat,
- cb) a járművek haladási irányát, sebességét,
- cc) a baleset bekövetkezte előtti forgalmi helyzeteket

[...]

m) a baleset résztvevői hozzátétőleg mekkora sebességgel közelítették meg a baleset helyszínét [...].”

A közúti közlekedési baleset helyszínének megismeréséről szóló jegyzőkönyv 3. oldala tartalmazza, hogy a helyszínen anyagmaradvány, illetve féknyom nem található. A Testület rendelkezésére bocsátott fényképfelvételek között a gépjárművekről készített fotók mellett az útról készült fényképek is megtalálhatók voltak.

Az érintettek által a helyszínen kitöltött, majd a rendőrségen begépett feljegyzések közül csak a panaszos és utasa által írt nyilatkozatok tartalmazzak adatokat a járművek sebességére vonatkozóan, ezen információ B. K. A. nyilatkozatából az ORFK utasítás a 95. pontjában foglaltak ellenére hiányzik.

Bár az ORFK utasítás az e körben rögzítendő adatokat példálózó jelleggel sorolja fel, a Testület úgy értékelte, a panaszost érintő baleset jellegéből adódóan a tényállás megállapítása szempontjából nyilvánvalóan lényeges lett volna, hogy az intézkedő rendőrök a baleset valamennyi résztvevőjétől adatot vegyenek fel arra vonatkozóan, hogy ő, illetőleg a másik részes álláspontjuk szerint milyen sebességgel haladt.

Egy olyan baleset esetén, amelynél a felek egymástól eltérően nyilatkoznak a tényeket és a balesetért való felelősséget illetően, kiemelt jelentősége van annak, hogy a rendőrség a helyszínen tapasztaltakat pontosan és valamennyi releváns tényre kiterjedően rögzítse. Az ORFK utasítás rendkívül részletes iránymutatása is ezt a célt szolgálja. Amennyiben a rendőrség ezt a kötelezettségét elmulasztja, úgy sérül az érintettek tisztességes eljáráshoz fűződő joga, ami tekintetbe véve a dologi kárral járó balesetek tulajdonjogi vonatkozásait, valamint a baleset nyomán esetlegesen meginduló szabálysértési eljárás lehetséges szankcionális következményeit, adott esetben jelentős érdeksérelem is okozhat.

Amennyiben tehát jelen ügyben kimutatható, hogy a rendőrök olyan fokban elmulasztották a helyszíni körülmények rögzítését, amely a balesetért való felelősség megállapítását ellehetetleníti, vagy jelentősen megnehezíti, úgy a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog megsértése megállapítható.

A féknyomok rögzítését illetően ebben a kérdésben a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni. A panaszos azt állította, hogy látott féknyomokat, a rendőrök azt rögzítették, hogy ilyen nyomok a helyszínen nem voltak. A Testület rendelkezésére álló fekete-fehér képek ennek eldöntésére nem voltak alkalmasak, ugyanakkor a panaszosok sem csatoltak olyan saját képet, amely állításukat alátámasztotta volna.

Ebben a vonatkozásban tehát a Testület ezért nem tudta megállapítani, hogy történt-e a rendőrök oldalán alapjogsértést megvalósító mulasztás. Az, hogy a helyszínen nem rögzítették

B. K. A. nyilatkozatát a sebességéről, ugyan felveti a szakszerűtlenség lehetőségét, azonban – mivel pótolható információról van szó és a feljelentés alapján indult szabálysértési eljárásban B. K. A. nyilatkozott is a saját, illetve a panaszos gépjárművének sebességéről, ezért ezt a Testület nem tekintette olyan súlyú mulasztásnak, amely alapjogi jelentőséggel bír..

A Testület fentiekre tekintettel azt állapította meg, hogy az adatrögzítéssel kapcsolatban nem állapítható meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme.

2) A Testület az 1) pontban ismertetett panaszoktól elkülönítetten kezelte a panaszos azon kifogását, miszerint az eljáró rendőrök intézkedése nem volt részrehajlásmentes.

Az Rtv. 13. § (2) bekezdése szerint a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A részrehajlásmentes intézkedés követelményét az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elveire és szabályaira vonatkozó cím alatt szabályozza. E követelmény tehát valamennyi rendőri intézkedésre általános érvénnyel kihat, annak vizsgálatát a Testület hatáskörére vonatkozó, fentebb ismertetett Rtv. 92. § is megalapozza.

Figyelembe véve továbbá azt, hogy nincs olyan további, egyéb jogszabályban meghatározott speciális rendelkezés, amely ezen követelményt szabályozná, illetve megsértésének orvoslását lehetővé tenné, a Testület álláspontja szerint a részrehajlásmentesség követelményének megvalósulását, mint valamennyi rendőri intézkedésre vonatkozó általános alapelvet jelen esetben is vizsgálni kell.

a) A részrehajlásmentes intézkedés követelményének sérelmét a panaszos részben arra alapozta, hogy az általa tapasztaltak alapján úgy ítélte meg, hogy az intézkedő rendőrök és a baleset másik résztvevője, illetve annak a helyszínre érkező barátja jól ismerik egymást.

Annak vizsgálata során, hogy az eljáró rendőrök és a baleset másik résztvevője, B. K. A., illetve annak barátja ismerik-e egymást, illetőleg amennyiben igen, úgy e tény befolyásolta-e a rendőri intézkedést, a Testület az alábbi nyilatkozatokat vette figyelembe.

A panaszos I. pontban részletezett panaszbeadványában előadta, hogy utasával csodálkoztak azon, hogy az elsőként kiérkező rendőrök nem keresték a baleset másik résztvevőjének az autóját. A másodikként kiérkező rendőröket illetően előadta azt is, hogy azok a balesetben részes másik sofőrrel olyan módon üdvözölték egymást, amelyből a panaszos számára úgy tűnt, hogy ismerősök. A rendőrök érkezését követően megérkezett egy, a panaszos számára ismeretlen, határozott fellépésű, kissé fölényesen viselkedő fiatalember, aki üdvözölte a balesetet okozó hölgyet, majd ismerősként köszöntötte a rendőröket. Ezenkívül a panaszos előadta azt is, hogy az intézkedő rendőrök távozását követően az elsőként kiérkező rendőrök ismét megjelentek, de nem foganatosítottak intézkedést, ez alkalommal a Citroen mellett határozottan lelassítottak, és a vezetővel együtt jelenlévő fiatalemberrel barátián üdvözölték egymást. A panaszos panaszbeadványában megjegyezte azt is, hogy 2012. október 24-én a kerület fő utcáján, a Pesti úton, az egyik buszmegállóban együtt látta barátián beszélgetni az előző nap intézkedő vörös hajú rendőrt a Citroen vezetőjének barátjával, akinek autója ott parkolt a rendőrségi gépkocsi mellett.

Szabó Noémi r. törm. a 2012. november 26-án készített jelentésben előadta, hogy a balesetben résztvevő részt, okozót és annak utasát, majd később a helyszínre érkező személyek egyikét

sem ismerte és jelenleg sem ismeri. A jelentés tartalmazza azt is, hogy a másik félhez a rendőri intézkedés során két férfi is érkezett, akik a baleset bekövetkezésekor nem tartózkodtak a helyszínen, ezért személyazonosságukat nem állapították meg, így az sem derült ki, hogy ők kik voltak és milyen minőségben (rokon, férj, barát) voltak a másik fél társaságában.

Tolmács Edina r. törm. 2012. november 27-én készített jelentésében előadta, hogy a balesetben résztvevő részt, okozót és annak utasát, majd később a helyszínre érkező személyek egyikét sem ismerte és jelenleg sem ismeri.

Figyelemmel arra, hogy a panaszos és az ügyben intézkedő rendőrök nyilatkozata a fentiek szerint eltér a tekintetben, hogy az eljáró rendőrök ismerték-e a baleset másik résztvevőjét, B. K. A.-t, illetőleg annak barátját, ezenkívül az elsőként kiérkező rendőrök nyilatkozata erre vonatkozóan nem áll rendelkezésre, a Testület további bizonyítási eszközök hiányában nem tudott megnyugtató választ találni azon panaszosi kifogást illetően, amely a baleset további résztvevői és a rendőrök ismeretségére vonatkozott.

Tekintettel a Testület szűkös bizonyítási eszközeire, a Testület nem tudott kellő bizonyossággal állást foglalni abban a kérdésben, hogy az elsőként vagy másodikként kiérkező rendőrök ismerték-e B. K. A.-t, vagy barátját, illetőleg hogy az esetleges ismeretség a rendőri intézkedést bármilyen módon befolyásolta-e, és ezáltal a rendőri intézkedés részrehajlás-mentességének követelménye sérült-e.

Erre tekintettel a Testület azt a következtetést vonta le, hogy nem állapítható meg a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme a panasz azon részével összefüggésben, amely a balesetben részes másik fél és a rendőrök közötti ismeretséget, illetve az ebből fakadó részrehajlást sérelmezi.

b) A panaszos a részrehajlásmentes intézkedés követelményének sérelmét arra alapozta továbbá, hogy a baleset felelőségének megállapítása az – általa elfogultnak tartott – rendőrök által felvett adatok alapján történik, így – álláspontja szerint – az ügyben nem várható pártatlan döntés.

Az ORFK utasítás a 44. pontban részletesen szabályozza, hogy mely személyekre vonatkozó adatokat kell rögzíteni, ezek részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

A helyszín megfigyeléséről szóló jegyzőkönyvre vonatkozóan az ORFK utasítás az alábbiakat tartalmazza:

203. A helyszínen tartott szemléről, illetve a helyszín megfigyeléséről készített jegyzőkönyvet gépirással, számítástechnikai úton vagy kézírással (tollal vagy golyóstollal) az eljárási cselekmény foganatosításával (a helyszín megfigyelésével) egyidejűleg kell elkészíteni. Emellett külön-külön vagy együttesen készített kép-, illetve hangfelvétel is alkalmazható.

Az ORFK utasítás a 204-207. pontban részletesen előírja, hogy a felvett jegyzőkönyvnek milyen adatokat kell tartalmaznia, amelyek –többek között- tartalmazzák az alábbiakat is:

[...]

j) a baleset résztvevőinek adatait és jellemzőit, részvételi minőségüket (gyalogos, utas, járművezető),

[...]

t) ki, és milyen – közlekedési vagy más – szabályt segezt meg, illetve milyen magatartással valósította meg a helyszíni eljárás alapját képező cselekményt,

[...]

A Testület e körben a helyszínelés során a balesettel kapcsolatban nyújtott rendőri tájékoztatást, valamint a közúti közlekedési baleset helyszínének megsejmléléséről szóló jegyzőkönyv vizsgálatát tartotta szükségesnek.

A panaszos a panaszbeadványában előadta, hogy a másodikként klerkező két rendőr a Citroent megnézve közölte a panaszossal és utasával, hogy egyértelműen a panaszos hibázott, mivel a másik kocsí elején szemből nem látható sérülés. A baleset helyszínére érkező ismeretlen fiatalember pedig megjegyezte, hogy ő ilyen területen dolgozik, így azt ajánlja, hogy a panaszos ismerje el a vétkeességét, mert úgy jobban jár. Erről a panaszost a fiatalember a rendőrökkel egyetemben próbálta meggyőzni, és utaltak arra is, hogy a panaszos ellenkező esetben többszázezer (150-200 ezer) forintos büntetésre számíthat. A helyszíni eljárás során ezt követően is többször visszatértek a témához. A rendőrök által kitöltött iratokat, amelyekben egyértelműen őt jelölték meg felelősként – édesapja tanácsára – a panaszos nem írta alá.

Szabó Noémi r. törm. jelentésében ezzel kapcsolatban előadta, hogy a panaszossal közölte, hogy a panaszos a KRESZ 31. § (6) bekezdésében szereplő bekanyarodási szabályok megsértésével okozta a balesetet. Az eljáró rendőr közölte továbbá azt is, hogy ezen szabálysértés miatt a rendőrség részéről kiszabható fix bírság 10.000.-Ft, amelyet postán kell befizetnie a rendőr által adott csekken. Amennyiben ezt a felek elfogadják, úgy még ki kell tölteniük a kék-sárga baleseti bejelentő lapot, majd az intézkedésről kapnak külön-külön egy igazolást. A jelentésben foglaltak szerint ezt a panaszos megértette, azonban ennek ellenére a helyszínen tartózkodó édesapjához fordult, aki lekezelő stílusban azt mondta a lányának, hogy „Te nem ismerd el semmit! Jelentsenek fel!”. A panaszos ezután úgy nyilatkozott, hogy nem ismeri el a szabálysértést. Ezt követően az eljáró rendőr közölte a panaszossal, hogy ez esetben feljelentés készül és ezen feljelentés egy szabálysértési előadóhoz fog kerülni a kerületi rendőrkapitányságon, aki mint szabálysértési hatóság jár majd el az ügyben. Feljelentés esetén az elkövetett szabálysértés miatt kiszabható bírság összege már fix 20.000.-Ft.

Tolmács Edina r. törm. jelentésében Szabó Noémi r. törm. nyilatkozatához hasonlóan adta elő a történetet.

A Testület e körben vizsgálat alá vonta a baleset helyszínén kézírással rögzített, illetőleg gépelt formában is megküldött jegyzőkönyvet.

A jegyzőkönyv – mind a helyszínen felvett kézírásos, mind a gépelt változatában – a „Baleset résztvevőinek adatai és jellemzői, részvételi minőségük” pont alatt a panaszost „Okozóként”, a baleset másik résztvevőjét, B. K. A.-t pedig „Vétlenként” jelöli meg, emellett a jegyzőkönyv utolsó oldalán a panaszost jelölik meg a közlekedési szabályt (KRESZ 31. § (6) bekezdés) sértő félnek.

Fentieket összefoglalva a Testületnek tehát azt kellett megállapítania, hogy sértette-e a részrehajlásmentes intézkedés követelményét az, hogy az intézkedő rendőrök közölték a panaszossal, hogy ő a felelős a balesetért, illetőleg helyszíni bírság megfizetésére köteles,

valamint, hogy a helyszínelésről felvett jegyzőkönyvben is a panaszt jelölték meg a baleset okozójaként.

A Szabs. tv. 39. § (1) bekezdése alapján a rendőrség a Szabs. tv.-ben meghatározott feltételek esetén bármely szabálysértés miatt kiszabhat helyszíni bírságot.

A Szabs. tv. 99. § (1) bekezdése alapján helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának van helye. A (2) bekezdés alapján a helyszíni bírság összege ötezer forinttól ötvenezer forintig, hat hónapon belül ismételt elkövetés esetén hetvenezer forintig terjedhet. Az (6) bekezdés alapján a XXVII. és a XXVIII. fejezetben meghatározott egyes szabálysértések esetén a Kormány – a helyszíni bírság legalacsonyabb és legmagasabb mértékére vonatkozó rendelkezés keretei között – rendelettel megállapíthatja a helyszíni bírság kötelező mértékét.

A Szabs. tv. 78. § (1) bekezdése alapján a szabálysértési eljárás feljelentés, vagy a szabálysértési hatóság vagy a bíróság hivatali hatáskörében szerzett tudomása, illetve a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi észlelés alapján indul meg.

A Szabs. tv. 11. § (1) bekezdése szerint a pénzbírság legalacsonyabb összege – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – ötezer forint, legmagasabb összege százötvenezer forint, szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések esetén háromszázezer forint.

Az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékét az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 63/2012. (IV. 2.) Korm. Rendelet tartalmazza.

A helyszínen intézkedő rendőrök jogosultak voltak helyszíni bírság kiszabására. Az ismertetett nyilatkozatokból kitűnően a Testület azt állapította meg, hogy az intézkedő rendőrök a panaszt tájékoztatták arról, hogy felelősségének elismerése esetén helyszíni bírságot szabnak ki, ettől eltérő esetben pedig feljelentést tesznek, amely alapján a kerületi rendőrkapitányság szabálysértési eljárást folytat le, annak eredményeként azonban a törvény és a vonatkozó kormányrendelet – felelősségének megállapítása esetén – a magasabb összegű pénzbírság kiszabására ad lehetőséget.

Tekintettel arra, hogy az eljáró rendőrök helyszíni bírság kiszabására jogosultak voltak, ezáltal mérlegelési jogkörrel is rendelkeztek annak megállapítását illetően, hogy a balesetben részes személyek mennyiben voltak felelősek a balesetért, ilyen mérlegelés hiányában ugyanis a helyszíni bírságolás tekintetében fennálló, jogszabályban meghatározott kötelezettségüknek nem tudnának eleget tenni. Mérlegelésüket nem teszi jogszerűtlenné és elfogultságuk megállapítására önmagában nem ad alapot az a tény, hogy utóbb a szabálysértési eljárásban a szabálysértési hatóság eltérő következtetésre jutott. Annak a lehetőségnek, hogy a helyszíni bírságot az érintett visszautasíthatja, és így ügyét szabálysértési eljárássá alakíthatja, éppen az – esetenként szükségszerűen – felmerülő mérlegelési hibák kiküszöbölése a célja.

A Testület a rendelkezésre álló adatok alapján abban a kérdésben nem tudott állást foglalni, hogy a rendőrök a helyszínen a helyszíni bírság visszautasításának következményeire vonatkozó tájékoztatási kötelezettségüknek tettek eleget, vagy pedig nyomásgyakorlási jelleggel, illetve céllal említették (adott esetben többször is) a feljelentés nyomán kiszabható magasabb szabálysértési bírságot. Ehhez olyan körülmények megnyugtató tisztázására lenne szükség, mint az alkalmazott hangnem, a közlés pontos formája, a Testület bizonyítási lehetőségeinek korlátozottsága azonban ezt nem teszi lehetővé.

Fentiekre tekintettel a Testület arra a megállapításra jutott, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga amiatt, hogy a helyszínen a rendőrök őt nevezték meg a baleset okozójaként, és bizonyítási lehetőségeinek szűkössége miatt nem tudta megállapítani, hogy sérült-e a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga a helyszíni bírság visszautasításának következményeire vonatkozó tájékoztatással, illetve annak mikéntjével összefüggésben.

A Testület mindazonáltal megjegyzi, hogy a panaszos által a rendőrök álláspontja szerint elkövetett, a KRESZ 31. § (6) bekezdésébe ütköző szabálysértésre vonatkozóan a bírság összegét illetően az intézkedő rendőrök téves tájékoztatást adtak a panaszosnak. A fent hivatkozott 63/2012. (IV. 2.) Korm. Rendelet ugyanis nem rendelkezik meghatározott összegű pénzbírságról a KRESZ 31. § (6) bekezdésének megsértésére vonatkozóan, tekintettel arra, hogy ezen szabálysértés természetéből adódóan maga után vonja a Szabs. tv. 219. §-ának megvalósulását is.

3) A Testület a panaszos arra vonatkozóan tett panaszával kapcsolatban, hogy az intézkedő rendőrök kérése ellenére sem voltak hajlandók azonosítani magukat, a Testület az alábbi megállapításra jutott.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Ezen rendelkezések bizonyos elemeinek a Testület garanciális jelentőséget tulajdonít, hiszen az így kapott tájékoztatás alapján kerül az intézkedés alá vont személy olyan helyzetbe, hogy magatartását megfelelően az intézkedéshez igazíthassa, illetve képes legyen megítélni a rendőri fellépés jogszerűségét és megfelelően tudjon élni a panaszhoz és a jogorvoslathoz való jogával.

A panaszbeadványban előadottak szerint a panaszos az intézkedés végén a rendőrök által kitöltött iratokat, amelyekben egyértelműen őt jelölték meg felelősként – édesapja tanácsára – nem írta alá. Ezt észlelve a szőke hajú rendőr „megfenyegette” a panaszos édesapját azzal, hogy feljeli a hatóság munkájának akadályozása miatt. A panaszos ennek hallatán kérte a rendőröket, hogy adják meg nevüket és azonosító számukat, válaszul azonban a szőke hajú rendőr többször határozottan, kiabálva közölte, hogy nem adják meg, ezt korábban is megmondta már, majd a társához fordult, akinek jelezte, hogy már elege van az egészből, és a kezében lévő papírokat összecsapva beült az autóba, és a társának is többször kikiabált, hogy menjenek már. Végül azonban a szőke hajú rendőr mégis hajlandónak mutatkozott arra, hogy azonosítsa magát, és háromszor elhadarta az adatait, hozzátéve, hogy a panaszos és társa jegyezzék meg, mert még egyszer nem mondja el, azonban a panaszos többszöri kérésére sem volt hajlandó papírt, ceruzát adni. A panaszos végül gyorsan szerzett máshonnan papírt és ceruzát, így sikerült rögzíteni a kért információt, vagyis hogy az eljáró rendőr Szabó Noémi (azonosító száma: 25530) és Tolmács Edina (azonosító száma: 25446) volt, akik mindketten a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság rendőrei.

Szabó Noémi r. törm. a jelentése szerint a helyszínre érkezve szolgálati járműjével a balesetben résztvevő Skoda gépjármű mögött állt meg a megkülönböztető fényjelzés bekapcsolásával, majd a járműből kiszállt, és a Skoda típusú gépjárműnél lévő személyekhez ment. Ezt követően napszaknak megfelelően köszönt, bemutatkozott, közölte beosztási helyét, majd kérte, hogy mondják el neki a baleset körülményeit. Ezt a panaszos egyértelműen megértette, tudomásul vette, azzal kapcsolatban nem kérdezett vissza. A rendőri intézkedés lezárultával a r. törm. a részeseiket megkérdezte arról, hogy az intézkedéssel kapcsolatban van-e kérdésük, amit mindenki megértett és nem tett fel kérdést. Az okozó édesapja azonban „arrogánsan” utasította lányát (a panaszost), hogy „írd fel a nevüket, számukat”, majd kezével ingerülten az intézkedő rendőrök irányába legyintett.

A r. törm. állítása szerint nevét, jelvéyszámát és beosztási helyét háromszor mondta el, de azt a panaszosnak és a vele lévő személyeknek nem sikerült rögzíteniük. Ezt követően közölte a panaszossal, hogy ha nem érti, amit mond, akkor olvassa le nevét a mellényén elhelyezett névtábláról, a jelvéyszámát pedig a jelvényéről. A jobb láthatóság miatt ujjával mutatta a panaszosnak, hogy hol találja a számára szükséges információkat és jelvényét is feljebb emelte. Az adatok rögzítésére tollat kért tőle, amire közölte (és nem kiabálta), hogy nem ad, illetve, hogy a XXI. században vannak rögzítésre alkalmas más eszközök, például a náluk lévő mobiltelefon készülékek, azzal is készíthettek volna felvételt. Végül az azonosítószámot a panaszos utasa tollal írta fel oly módon, hogy a papírdarabot a szolgálati jármű bal oldali „B” oszlopára rakta, amire a r. törm. közölte vele, hogy ez nem asztal, és a szolgálati jármű esetleges károkozásának elkerülése érdekében kérte, hogy ne azon írjon, amely felszólításnak a panaszos utasa eleget tett.

Tolmács Edina r. törm. jelentésében az azonosítással kapcsolatban Szabó Noémi r. törm.-hez hasonlóan nyilatkozott a helyszínre érkezésük körülményeiről, ideértve a bemutatkozásukat is. Előadta továbbá azt is, hogy a rendőri intézkedés befejezésekor többszöri megkérdezés ellenére egyik fél sem tett fel kérdést az intézkedő rendőröknek, amiből arra következtetett, hogy mindenki mindent megértett az intézkedéssel kapcsolatban. Amikor a szolgálati gépjármű felé indult, látta, hogy a panaszos édesapja ismét telefonál valakivel (azt nem hallotta, hogy mit) és a telefonálás közben hangosan azt kiabálja a lányának, hogy „Írd fel a nevüket és a számukat!”. A kérésnek megfelelően többször közölte ő is és Szabó r. törm. is a nevét, jelvéyszámát, illetve beosztási helyét, de azt a jelenlévő felek nem tudták rögzíteni. A baleset okozója Szabó r. törm.-től tollat kért, amire ő közölte, hogy nem ad, rögzítsék azt más

módon, ha nincs tolluk. A r. törm. a jelentésben előadja azt is, hogy azon panaszosi állítás, amely szerint a járőrvezető több alkalommal mondta, hogy nem adja meg a nevét, illetve jelvéyszámát, nem igaz. A kért adatokat a panaszos utasa írta fel, de hogy milyen módon, azt a r. törm. nem tudta.

Fenti nyilatkozatokból kitűnik, hogy a panaszos, illetőleg az intézkedő rendőrök eltérően nyilatkoznak azzal kapcsolatban, hogy a rendőrök eleget tettek-e azonosítási kötelezettségüknek az intézkedés megkezdésekor. Valamennyi meghallgatott által elismerten azonban az intézkedés befejezésekor az intézkedő rendőrök közölték azonosító adataikat a panaszossal, aki azonban kifogásolta azt is, hogy kérése ellenére a rendőrök nem akartak ceruzát és papírt adni neki, ahhoz, hogy az adatokat fel tudja írni. Ez utóbbi tény az intézkedő rendőrök is elismerték fenti tanúvallomásokban elmondottakra hivatkozva.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök szűkös volta miatt nem tudta feloldani az események rekonstruálása során a rendőri és a panaszosi előadás közötti azon ellentmondást, hogy az eljáró rendőrök az Rtv. 20. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően az intézkedés megkezdése előtt közölték-e a panaszossal nevüket, azonosító számukat, illetve az intézkedés tényét és célját, ezért **a Testület úgy foglalt állást, hogy a panasz ezen része vonatkozásában a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem megállapítható.**

Tekintettel azonban arra, hogy az intézkedés befejeztével valamennyi résztvevő által elismerten a rendőrök közölték azonosító adataikat, a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme akkor sem volna súlyosnak tekinthető, ha a rendőrök ennek megtételét az intézkedés elején elmulasztották.

4) A Testület a rendőrök által az azonosító adataik megadásakor tanúsított hangnemmel kapcsolatos panasszal összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakra, melynek második mondata szerint „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, a másik személy emberi méltóságát szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

Az Rtv. 24. § (1) bek. alapján a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

E körben hivatkozik a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőr-főkapitányának, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának Budapestén, 2007. július 4-én kelt, a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető közös nyilatkozatára (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely megtestesíti az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgál, illetve morális alapot biztosít a rendőrség számára. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt

mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat jelen esetben is irányadónak tartja. Eszerint: „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Az országos rendőrfőkapitány 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában egyetértését fejezte ki ezen indokolással, és a vizsgált panasznak helyt adott. Az országos rendőrfőkapitány a panaszosok „aktív”, esetleg „provokatív” közrehatását illetően azt is kimondta, hogy „az intézkedés alá vont személy provokatív, durva, sértő magatartása nem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

Ezen elveknek a konkrét ügyre vetítése alapján az alábbi következtetések vonhatók le.

Annak ellenére, hogy az Rtv. az intézkedő rendőr nevének, azonosító számának, valamint az intézkedés tényének és céljának pusztán szóbeli közlését írja elő – aminek a konkrét esetben a rendőrök eleget is tettek –, a panaszos által kért toll biztosítása a konkrét esetben nem okozott volna semmiféle nehézséget a rendőröknek. Emellett az eljáró r. törm.-ek a balesetet követően nyilvánvalóan felfokozott idegállapotban lévő panaszos és utasa kéréseire, illetve cselekvéseire adott, fentebb ismertetett reakcióit, a Testület kioktatónak, eltúlzottnak, az Etikai Kódex előírásaival ellentétesnek tartja. Ide értendő a toll átadására irányuló kérés megtagadása (különösen azután, hogy a rendőrök a dokumentáció egy részét a baleset résztvevővel töltették ki, tehát amíg az ő érdekükben állt, addig nem találtak kifogásolni valót a tollaik átadásában); a panaszos kioktatása arról, hogy a XXI. században vannak rögzítésre alkalmas más eszközök is, illetve a panaszos utasának címzett „ez nem asztal” kitétel.

E körben a Testület felhívja a figyelmet arra, hogy a Rendőrség általános segítségnyújtási kötelezettségéből és az Etikai Kódex előírásaiból adódóan a rendőrségnek kifejezetten ügyelnie kell arra, hogy az állampolgárokkal folytatott kommunikáció során kerülje az olyan hangvételt, amelyet az állampolgár kioktatónak érzékelhet, továbbá törekednie arra, hogy fenntartsa a rendvédelmi szervekbe vetett közbizalmat. Erre tekintettel a Testület álláspontja szerint elvárható lett volna, hogy a panaszosnak az eljáró rendőrök biztosítsák az általa kért papírt és ceruzát, illetőleg az adatok rögzítése iránti szándéka jelzésekor ne tanúsítanak türelmetlen, kioktató magatartást.

Fentiekre tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy a panasz ezen része vonatkozásában sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga. E sérelem

súlyosságának fokát azonban a Testület nem ítélte olyannak, amely a panasznak az országos rendőrfőkapitányhoz való továbbítását tenné szükségessé.

IV.

A Testület állásfoglalásában arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható meg a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme a rendőri intézkedés részrehajló voltával összefüggésben. Szintén nem állapítható meg e jog sérelme a rendőrök adatrögzítésének állítólagos hiányosságai kapcsán és a rendőrök azonosítási kötelezettségének teljesítésével összefüggésben sem. A Testület továbbá úgy foglalt állást, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga azzal, hogy a rendőrök a helyszínen őt nevezték meg a baleset okozójának. Azonban az intézkedés befejezésekor történő adatközlés során tanúsított rendőri hangnem tekintetében a Testület megállapította a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogának megsértését.

A Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2013. május 29.

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

A Testület az állásfoglalását az alábbiakra figyelemmel hozta:

- a panaszos 2012. augusztus 29-én előterjesztett beadványa (4 lap+boríték),
- Sz. N. r. törm. 2012. november 26-án kelt jelentése
- T. E. r. törm. 2012. november 27-én kelt jelentése
- a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság által 2012. október 23-án felvett, közúti közlekedési baleset helyszínének megsemmisítéséről szóló jegyzőkönyv
- a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság által 2012. október 23-án felvett, a panaszos meghallgatásáról szóló feljegyzés
- a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság által 2012. október 23-án felvett, B. K. A. meghallgatásáról szóló feljegyzés
- a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság által 2012. október 23-án felvett, B. Z. A. tanú meghallgatásáról szóló jelentés
- a baleset helyszínén készített fényképfelvételek másolatban
- a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság által 2012. november 19-én felvett, B. K. A. szabálysértési eljárásban történő meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv

- a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság által 2012. november 19-én felvett, a panaszos. szabálysértési eljárásban történő meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv
- a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság által 2012. november 19-én felvett, B. Z. A. szabálysértési eljárásban tanúként történő meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv
- a BRFK XVII. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság által 2012. november 23-án 01817/1236-8/2012. szabs. számon hozott határozat

Az állásfoglalást kapják:

Ulakcsai Brigitta panaszos
1172 Budapest, Szilasliget u. 12.

Krammer György r. ezredes,
a BRFKXVII. Kerületi Rendőrkapitányság mb. vezetője
1173 Budapest, Férihegyi út 79.

Irattár

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET